

JIDÁŠOVO EVANGELIUM

Časopis National Geographic ve spolupráci se švýcarskou nadací Mecenáš pro antické umění (Maecenas Stiftung für antike Kunst) zveřejnil počátkem dubna 2006 obsah Jidášova evangelia. Vydání apokryfu ve třech světových jazycích (němčině, angličtině a francouzštině) bylo avizováno dříve než rok. Práci na překladu se věnoval odborný tým pod vedením profesora Rodolpha Kassera z Ženevské univerzity. I přes veškerou snahu se vědcům nepodařilo obnovit celý text. Zrekonstruovány byly čtyři pětiny evangelia.

Koptský rukopis Jidášova evangelia (kodex Tchacos).

Papyrusový kodex byl nalezen v 70. letech minulého století ve středním Egyptě v lokalitě al-Minjá. Sepsán byl v koptském (staroegyptském) dialektu ve 3. nebo 4. století (většinou se uvádí rozmezí let 220 až 340). Řecký originál, který se nedochoval, vznikl pravděpodobně mezi lety 130 a 170. Jisté je, že v roce 178 se o existenci evangelia zmínil svatý Irenej, první biskup ve francouzském Lyonu. Irenejův spis s názvem "Odhalení a vyvrácení neprávem nazvané gnóse" vešel ve známost jako nejstarší protikacířský pamflet katolické církve - "Adversus haereses" (Proti herezím).

"Dostali jsme výsledky prvních testů a podle nich je text dokonce ještě starší, než jsme předpokládali. Zřejmě byl sepsán v období mezi počátkem 3. a počátkem 4. století," prohlásil ředitel basilejské nadace Dr. Mario Jean Roberty. (Původní odhady se přikláněly k přelomu 4. a 5. století.) K autorství rukopisu poznamenal: "Nikdo nemůže tvrdit, že jej napsal osobně Jidáš. Ostatně ani další evangelia zřejmě nevzešla z pera jejich předpokládaných autorů."

Roberty připomenul, že soubor kanonických evangelií byl schválen až na Nikajském koncilu roku 325. Synodě předsedal římský císař Konstatin I., který, ačkoliv se dal pokřtít až na smrtelném loži, sám sebe prohlásil za "Bohem ustanoveného biskupa pro vnější záležitosti" a pokládal se za oprávněného rozhodovat o otázkách víry a zasahovat do církevních záležitostí. "Třicítka dalších textů byla zavržena, protože neodpovídala politickým potřebám tohoto prvního křesťanského císaře," upozornil ředitel nadace. "Text Jidáše Iškariotského zpochybňuje část politických základů křesťanské doktríny."

Podle novozákonní sbírky byl Jidáš Iškariotský jedním z dvanácti apoštolů vyvolených Ježíšem Nazaretským. Svého Mistra však zradil a za 30 stříbrných ho vydal nepřátelům. Po té, co byl Ježíš velekněžími prohlášen za kacíře a poslán k Pilátovi Pontskému, aby jej odsoudil k trestu smrti, nevydržel Jidáš výčitky svého svědomí, peníze vrátil a oběsil se (Mt 27,3-5). Podle jiné verze si "koupil pole, ale pak se střemhlav zřítíl, jeho tělo se roztrhlo a všechny vnitřnosti vyhrězly" (Sk 1,16-19).

Pohled křesťanské obce na Jidáše byl a stále je veskrze negativní. Jméno Jidáš se už celá staletí používá jako synonymum zrádce, jako ztělesnění té nejhorší a nejodpornější podlosti a věrolomnosti. Jidáš Iškariotský se překládá jako "muž z Kariot", "člověk lži" nebo "najatý vrah". Nový zákon nabízí hned několik různých vysvětlení jeho chování - lakomství (Mt 26,15; J 12,4-6), posedlost satanem (L 22,3; J 6,70, J 13,2). Naznačuje se i členství v extrémistické sektě odbojných židů, tzv. zélotů. Jidáš prý svého Mistra považoval za možného osvoboditele Izraele, který by se mohl postavit do čela ozbrojeného povstání proti římským okupantům. Jenomže Ježíš takové představy odmítal a zklamáný apoštol se nabídl kněžím, že jim ho vydá. Možná doufal, že tváří v tvář ozbrojencům nezůstane Kristus pasivní a projeví svou božskou moc.

V úplně jiném světle ukazuje nenáviděného učedníka autor Jidášova evangelia. Poselství je tlumočené formou rozhovoru. Jidáš není v tomto příběhu zrádcem. Ba právě naopak. Jako jediný plně pochopí podstatu učení svého Mistra a vše, co činí, činí na základě jeho pověření.

"Odstup od ostatních a já ti sdělím mystéria království," říká v evangeliu Ježíš. "Je možné, abys toho dosáhl, ale budeš velice trpět. Jinak tě bude muset nahradit někdo jiný, aby dvanáct učedníků mohlo znovu dospět ke svému bohu." Jidáš reaguje slovy: "Ve vidění jsem spatřil sám sebe, jak mě dvanáct učedníků kamenuje a pronásleduje... K čemu je to dobré, že jsem to přijal? Vždyť ty jsi mě oddělil od tohoto pokolení." Ale Ježíš na Jidáše dále naléha: "Pohled, zjevil jsem ti mystéria království a poučil jsem tě o omylu hvězd. Staneš se třináctým a budeš proklet dalšími pokoleními - a přijdeš nad nimi panovat. V posledních dnech budou proklínat tvůj výstup mezi svaté."

V samotném závěru naplňuje Jidáš svůj úkol a vydává Ježíše ozbrojencům. Když zákoníci čekali na vhodnou příležitost, kdy by mohli Ježíše zatknout, "přistoupili k Jidášovi a řekli mu: 'Co tady děláš? Ty jsi Ježíšův učedník.' Jidáš odpověděl, jak si přáli. Dostal nějaké peníze a vydal jim ho." Následné Kristovo odsouzení, ukřižování a vzkříšení evangelium nepopisuje. Místo toho se těsně před koncem objevuje scéna ne nepodobná nanebevstoupení. "Jidáš pozvedl své oči a spatřil zářící oblak, i vstoupil do něj."

Podle Nového zákona zradil Jidáš Ježíše polibkem. Tento výjev ztvárnil také italský malíř Giotto di Bondone (1267-1337).

Jak bylo u gnostické literatury obvyklé, Jidášovo evangelium nebylo určeno veřejnosti. Jeho obsah byl tajný. Číst ho mohli pouze zasvěcení jednotlivci. Tuto okolnost autor zdůraznil hned v první větě: "Tajná zpráva o zjevení, kterou Ježíš řekl v rozhovoru s Jidášem Iškariotským."

Ve 2. a 3. století po Kristu kolovaly mezi křesťany stovky převážně gnostických evangelií. Mysteriózní křesťanská gnóze byla v té době stejně rozšířená jako formální katolická víra. Lze se divit tomu, že nejvýznamnější teologové té doby s gnósi sympatizovali? Církevní hodnostáři museli věnovat hodně úsilí a času tomu, aby křesťanství od gnóze "očistili". Tím ovšem zkreslili a do značné míry i zavrhl důležitou část své vlastní historie. Na seznamu zakázané literatury se ocitlo mnoho ranně křesťanských spisů. Jidášovo evangelium a nauka s ním spojená byly zařazeny do kategorie nebezpečných kacířství. Jen shodou šťastných okolností se alespoň některá apokryfní evangelia dochovala do dnešní doby.

Ani dnes církevní kruhy neoplývají nadšením, když se lidé na celém světě seznamují s alternativními pohledy na křesťanství. V souvislosti s nově publikovaným evangeliem zaznívají obavy, že zveřejnění dokumentu povede k Jidášově rehabilitaci. Někteří novináři dokonce spekovali o tom, že by Vatikán pod tlakem nových informací mohl přehodnotit svůj pohled na zavrženého apoštola. To však monsignor Walter Brandmüller, předseda papežské komise pro historické vědy, odmítl jako nesmysl. Apokryfní evangelia jsou podle něj zvláštním druhem literárního žánru a nelze je prý vnímat jako dokumentární zdroj. Lze je označit spíše za náboženský román. Objev spisu nicméně ocenil jako "velmi zajímavý pro poznání starokřesťanské literatury".

Ani Donald Senior, předseda Katolické teologické unie v Chicagu, nevěří tomu, že by apokryfy mohly konkurovat Novému zákonu. Je jasné, že jednotné stanovisko v této věci očekávat nelze. "Nechť začne živá diskuse o významu tohoto fascinujícího starého textu," vyzval odborníky Senior. Řada jeho kolegů diskusi vítá. "Text především ukazuje, jak různá byla přesvědčení za ranného křesťanství," upozornil Marvin Meyer, biblista z Chapmanovy univerzity v Kalifornii.

Papyrus s evangeliem by měl být ještě letos přepraven do Káhiry, kde se stane součástí expozice Koptského muzea.

Následující český překlad Jidášova evangelia vychází z anglického textu zveřejněného časopisem National Geographic. Pro snadnější orientaci jsou jednotlivé odstavce očíslovány (týká se pouze scén).

PŘEDMLUVA

Tajná zpráva o zjevení, kterou Ježíš sdělil v rozhovoru s Jidášem Iškariotským během týdne tři dny před tím, než oslavil svátek Pesah.

JEŽÍŠOVA POZEMSKÁ SLUŽBA

Když se Ježíš objevil na zemi, vykonal zázraky a velké divy pro záchranu lidstva. A zatímco někteří šli cestou spravedlnosti, jiní vstoupili ve své hříchy. Povoláno bylo dvanáct učedníků. A rozmlouval s nimi o mystériích světa neznámých a o tom, co se bude dít na konci. Často se svým učedníkům zjevoval ne jako on sám, ale pobýval mezi nimi jako dítě.

SCÉNA PRVNÍ

JEŽÍŠ ROZMLOUVÁ SE SVÝMI UČEDNÍKY, MODLITBA DÍKUVZDÁNÍ NEBOLI EUCHARISTIE

1 Jednoho dne byl se svými učedníky v Judeji a našel je společně sedící shromážděné při náboženském obřadu. Když [přistoupil] k sedícím učedníkům shromážděným a nabízejícím děkovnou modlitbu za chléb, zasmál se.

2 Učedníci mu řekli: "Mistře, proč se směješ naší modlitbě díkuvzdání? Udělali jsme to, co je správné."

3 On odpověděl a řekl jim: "Já se nesměji vám. [Vy] jste to nedělali ze své vlastní vůle, ale proto, aby tím byl pochválen váš bůh."

4 Oni řekli: "Mistře, ty jsi [...] syn našeho boha."

5 Ježíš jim řekl: "Že mě znáte? Vpravdě, pravím vám, žádné pokolení lidí, které je mezi vámi, mě nepozná."

UČEDNÍCI SE ZLOBÍ

6 Když to jeho učedníci slyšeli, začali se zlobit a vztekat se a rouhali se proti němu ve svých srdcích.

7 Když Ježíš uviděl jejich nedostatek, [řekl] jim: "Proč vás tato diskuse svádí k hněvu? Váš bůh, který je uvnitř vás [...], vás vyprovokoval k tomu, aby [ve] vašich duších [probudil] hněv. [Ať] každý z vás, kdo je [dostatečně silný], se ukáže lidským bytostem jako dokonalý člověk a stane před mou tvář." "

8 Všichni řekli: "My máme tu sílu."

9 Ale jejich duchové se neodvažovali před ním stanout - kromě Jidáše Iškariotského. Ten byl schopen před ním stanout, ale nemohl se mu podívat do očí a odvracel tvář.

10 Jidáš mu [řekl]: "Já vím, kdo jsi a odkud jsi přišel. Ty jsi z nesmrtelné říše Barbeló a já nejsem hoden vyslovit jméno Toho, který tě poslal."

JEŽÍŠ V SOUKROMÍ ROZMLOUVÁ S JIDÁŠEM

11 Ježíš vědouce, že Jidáš přemýšlel o něčem, co bylo vznešené, mu řekl: "Odstup od ostatních a já ti sdělím mystéria království. Je možné, abys toho dosáhl, ale budeš velice trpět. Jinak tě bude muset nahradit někdo jiný, aby dvanáct [učedníků] mohlo znovu dospět ke svému bohu."

12 Jidáš mu řekl: "Kdy mi povíš o těch věcech a kdy nastane velký den zářivého úsvitu pro toto pokolení?"

13 Avšak jakmile to řekl, Ježíš ho opustil.

SCÉNA DRUHÁ

JEŽÍŠ SE OPĚT ZJEVUJE SVÝM UČEDNÍKŮM

1 Druhý den ráno, po té, co se to událo, se Ježíš znovu [zjevil] svým učedníkům.

2 Řekli mu: "Mistře, kde jsi byl a co jsi dělal, když si od nás odešel?"

3 Ježíš jim řekl: "Šel jsem za jiným velkým a svatým pokolením."

4 Učedníci mu řekli: "Pane, jaké je to velké pokolení, které je lepší a svatější než my a není z těchto království?"

5 Když to Ježíš uslyšel, zasmál se a pravil: "Proč uvažujete ve svých srdcích o onom silném a svatém pokolení? Vpravdě vám pravím, že nikdo, kdo se zrodil v tomto věku, to [pokolení] nespatří a žádný zástup andělů z hvězd nebude nad tím pokolením vládnout. A žádný člověk smrtelného původu se s ním nemůže spojovat, neboť to pokolení nepochází z [...], které se stalo [...]. Pokolení z lidí mezi [vámi] je z pokolení lidského [...] síly, která [...] další síly [...] skrze [něž] vládnete."

6 Když to učedníci slyšeli, byl každý z nich zneklidněn ve svém duchu. Nemohli říct ani slovo.

7 Další den k nim Ježíš přišel [a] oni mu řekli: "Mistře, spatřili jsme tě ve [vidění], protože jsme měli velké [sny ...] noc [...]."

8 [Řekl:] "Proč jste [...] šli ukrýt?"

UČEDNÍCI SPATŘÍ CHRÁM A DISKUTUJÍ O NĚM

9 [Řekli: "Viděli jsme] velký dům s velkým oltářem [uvnitř a] dvanácti muži - jsou to kněží, řekli bychom - a jméno; a zástup lidí čekajících u toho oltáře, [dokud] kněží [nepřijmou] dary. [Ale] my jsme je nechali čekat."

10 [Ježíš pravil:] "Kdo jsou ti [kněží?]"

11 Oni [řekli: Někteří ...] dva týdny. [Někteří] obětovali své vlastní děti, jiní své ženy, v chvále a pokoře mezi sebou. Někteří spali s muži, někteří se zapojili do [vraždění], někteří páchali velké množství hříchů a činů bezpráví. A ti muži, kteří stáli [před] oltářem, se dovolávali tvého

[jména] a ve všech činech nepravosti přinášeli oběti k završení [...]."

12 Poté, co toto řekli, mlčeli, protože byli zneklidněni.

JEŽÍŠ NABÍZÍ ALEGORICKÝ VÝKLAD VIDĚNÍ CHRÁMU

13 Ježíš jim řekl: "Proč jste zneklidněni? Vpravdě vám pravím, všichni kněží, kteří stojí před oltářem, se dovolávají mého jména. Znovu vám říkám, že moje jméno bylo napsáno na to [...] pokolení z hvězd přes lidská pokolení. [A oni] zasadili stromy bez ovoce v mém jménu [a] v ostudném způsobu."

14 Ježíš jim řekl: "Ti, které jste viděli přijímat u oltáře dary, to jsou [tací], jací jste vy. To je bůh, jemuž sloužíte a vy jste těch dvanáct mužů, [které] jste spatřili. Dobytek, jenž jste viděli přinášet k oběti, to je množství lidí vámi svedených z pravé cesty před ten oltář. [...] bude stát a používat mé jméno tímto způsobem a pokolení zbožných mu zůstane věrno. Po něm tam bude stát jiný muž, bude chodit do [nevěstinců] a další [bude] stát za vrahy dětí. A další [bude] z těch, kteří spí s muži, a těch, kteří jsou zdrženliví. A ostatní lidé [budou] z nečistoty, bezpráví a omylu a [z] těch, kteří tvrdí, 'my jsme jako andělé'. Jsou hvězdami, jež přivedou všechno ke svému konci.

15 Pokud jde o lidské pokolení, tomu bylo řečeno: 'Pohled, Bůh přijal tvou oběť z rukou kněze' - to jest služebníka omylu. Avšak On je Pán, Pán všehomíra, který rozkázal: 'V den poslední budou zahanbeni.'"

16 Ježíš pravil: "Přestaňte s oběťmi [...], které máte [...] nad oltář, od doby, co jsou nad vašimi hvězdami a vašimi anděly a už docházejí ke svému naplnění. Tak je nechte před vámi a nechte je jít [... chybí asi 15 řádků ...] pokolení [...]. Pekař nemůže nasytit všechno tvorstvo pod [nebem]. A [...] jim [...] a [...] nám a [...].

17 Ježíš jim řekl: "Přestaňte s bojem proti mně. Každý z vás má svou vlastní hvězdu a každý [... chybí asi 17 řádků...] v [...] který má přijít [... jaro] pro strom [...] z tohoto věku [...] na čas [...], ale on musí přijít k vodě Božího ráje, a [pokolení], které vydrží, protože on nebude znesvěcen tímto pokolením, ale [...] po celou věčnost.

JIDÁŠ SE PTÁ JEŽÍŠE NA TOTO POKOLENÍ A POKOLENÍ LIDÍ

18 Jidáš mu řekl: "[Mistři]e, jaký druh ovoce bude přinášet toto pokolení?"

19 Ježíš řekl: "Duše všech pokolení lidí zahynou. Nicméně až tito lidé naplní čas království a duch je opustí, jejich těla zemrou, jejich duše však budou žít a oni budou vyvýšeni."

20 Jidáš řekl: "A co bude dělat zbytek lidského pokolení?"

21 Ježíš pravil: "Je nemožné rozsévat semeno na [skále] a sklízet úrodu. [Toto] je také cesta [... pošpiněného] pokolení [...] a zkažená Sofie [...] ruka, která stvořila smrtelné lidi tak, aby jejich duše odcházely až do věčných říší nahoře. [Vpravdě,] pravím vám, [...] anděl [...] moci, bude schopen pohlédnout [...] ti, pro něž [...] svaté pokolení [...]."

22 Jakmile to Ježíš řekl, odešel.

SCÉNA TŘETÍ

JIDÁŠ POPISUJE SVÉ VIDĚNÍ A JEŽÍŠ ODPOVÍDÁ

1 Jidáš řekl: "Mistře, protože jsi poslouchal je všechny, poslechni si teď také mne, neboť já jsem měl velké vidění."

2 Když to Ježíš slyšel, zasmál se a řekl mu: "Ty třináctý duchu, proč to tak ustavičně zkoušíš? Mluv však, já to s tebou vydržím."

3 Jidáš mu řekl: "Ve vidění jsem spatřil sám sebe, jak mě dvanáct učedníků kamenuje a pronásleduje. Také jsem přišel na místo, kde [...] po tobě. Spatřil jsem [dům...] a moje oči nemohly [obsáhnout] jeho velikost. Byl obklopen velkým lidem a střechu [měl] z listoví. A uprostřed domu byl [zástup ... chybí dva řádky ...] říkající: 'Mistře, vemte mě ve spojení s těmito lidmi.'"

4 [Ježíš] odpověděl a řekl: "Jidáši, tvá hvězda tě svedla z cesty." A pokračoval: "Žádný člověk smrtelného původu není hoden, aby vstoupil do domu, [který] jsi viděl, neboť to místo je vyhrazeno pro svaté. Tam nebude panovat Slunce ani Luna, ani den, ale svatí tam budou setrvávat stále, ve věčném království se svatými anděly. Pohled, zjevil jsem ti mystéria království a poučil jsem tě o omylu hvězd a [...] poslal to [...] k dvanácti věkům."

JIDÁŠ SE PTÁ NA SVŮJ VLASTNÍ OSUD

5 Jidáš řekl: "Mistře, mohlo by se stát, že je mé semeno pod kontrolou mocností?"

6 Ježíš odpověděl a řekl mu: "Pojď, já který [...] chybí dva řádky ...], ale ty se budeš velmi rmoutit, až spatříš království a celé jeho pokolení."

7 Když to Jidáš uslyšel, řekl mu: "K čemu je to dobré, že jsem to přijal? Vždyť ty jsi mě oddělil od tohoto pokolení."

8 Ježíš odpověděl a řekl: "Staneš se třináctým a budeš proklet dalšími pokoleními - a přijdeš nad nimi panovat. V posledních dnech budou proklínat tvůj výstup mezi svaté."

JEŽÍŠ UČÍ JIDÁŠE O KOSMOLOGII - DUCH A SAMOSTVOŘITEL

9 Ježíš řekl: "Pojď, abych tě mohl poučit o [tajemstvích, jaká] žádný člověk nikdy neviděl. Neboť tam existuje velká a nekonečná říše, jejíž rozsah žádné pokolení andělů nespatrilo, [v níž] je velký neviditelný [Duch], jehož žádné oko anděla nevidělo, žádná myšlenka srdce nepochopila a nebyl nikdy nazván nějakým jménem.

10 A objevil se zářící oblak. Řekl: 'Nech stvořit anděla jako mého služebníka.'

11 A velký anděl, osvětlený božským Samostvořitelem, vystoupil z oblaku. Kvůli němu byli stvořeni čtyři další andělé z dalšího oblaku a stali se služebníky andělského Samostvořitele. Samostvořitel řekl: 'Nechť [...] vznikne [...].' A to vzniklo [...]. A on [stvořil] první světelné těleso, aby nad ním vládlo. Privil: 'Nechť vzniknou andělé, aby [mu] sloužili.' A vzniklo nespočetné množství [andělů]. Privil: '[Nechť] vznikne osvětlený věk,' a on vznikl. On stvořil druhé světelné těleso, [aby] mu vládlo společně s nespočetným množstvím andělů nabízejících mu své služby. Tak stvořil ostatní osvětlené věky. Učinil je, [aby] nad nimi vládli.

A stvořil pro ně nespočetné množství andělů, aby jim pomáhali.

ADAM A SVĚTELNÁ TĚLESA

12 Adam nebyl v prvním zářícím oblaku, který nikdy neviděl žádný z andělů mezi tím vším, co se nazývá 'Bůh'. On [...] který [...] obraz [...] a podle podoby z [tohoto] anděla. Vytvořil neporušitelné [pokolení] vycházející ze Setha [...] dvanáct [...] dvacetčtyři [...]. Vytvořil sedmdesát dva světelných těles vycházejících v neporušitelném pokolení v souladu s vůlí Ducha. Sedmdesát dva světelných těles si pro sebe vytvořilo třistašedesát světelných těles vycházejících v neporušitelném pokolení v souladu s vůlí Ducha, takže jejich počet by měl být pět pro každého.

13 Dvanáct věků dvanácti světelných těles ustavilo svého otce se šesti nebesy pro každý věk, takže je tam sedmdesát dva nebes pro sedmdesát dva světelných těles a pro každé [z nich pět] nebi. [Celkem] třistašedesát [nebi ...]. Byla jim svěřena moc a [velké] zástupy andělů [bez počtu] pro slávu a úctu. [A pak také] neposkvrnění duchové pro slávu a [úctu] ze všech věků a nebes a jejich nebi.

SVĚT, CHAOS A PODSVĚTÍ

14 Velké množství těchto nesmrtelných bytostí je nazýváno svět - to jest záhuba - Otcem a sedmdesátidvěma světelnými tělesy, jež jsou se Samostvořitelem a jeho sedmdesátidvěma věky. V něm se objevil první člověk se svými neporušitelnými silami. A věk, který se objevil s jeho pokolením, věk, v němž existuje oblak vědění a anděla, se nazývá El. [...] věk [...]

15 Poté [...] řekl: 'Nechť povstane dvanáct andělů, [aby] vládli nad chaosem a [podsvětím].'

16 A hle, z oblaku se zjevil [anděl], jehož tvář planula ohněm a jehož zjev byl pošpiněný krví. Jeho jméno bylo Nebro, což znamená 'buřič'; jiní ho nazývají Jaldabaóth. Další anděl, Saklas, vystoupil také z oblaku. Tak Nebro stvořil šest andělů - stejně tak jako Saklas - aby jim sloužili, a ti stvořili dvanáct andělů v nebesích, každý z nich přijal díl v nebesích.

VLÁDCI A ANDĚLÉ

17 Dvanáct vládců mluvilo s dvanácti anděly: 'Nechť každý z vás [...] a nechte je [...] pokolení [... chybí jeden řádek ...] andělé.'

18 První je [S]eth, který je nazýván Kristus.

[Druhý] je Harmathoth, který je [...].

[Třetí] je Galila.

Čtvrtý je Yobel.

Pátý [je] Adonaios.

19 Toto je [těch] pět, kteří vládou podsvětí a především nad chaosem.

STVOŘENÍ LIDSTVA

20 Pak řekl Saklas svým andělům: 'Nechejme stvořit člověka podle podoby a podle obrazu.'

21 Vytvořili Adama a jeho ženu Evu, která je v oblaku nazývána Zoé. Od tohoto jména všechna pokolení hledají muže a každý z nich nazývá ženu tímto jménem. Nyní Saklas nepřikázal kromě [...] pokolení [...] tato [...]. A [vládce] řekl Adamovi: 'Musíš žít dlouho, ty se svými dětmi.'

JIDÁŠ SE PTÁ NA OSUD ADAMA A LIDSTVA

22 Jidáš řekl Ježíši: "[Jak] dlouhý je čas, po který bude lidský tvor žít?"

23 Ježíš řekl: "Proč se o to zajímáš? Adam se svým pokolením žil celý život na místě, kde dostal své království a dlouhověkost se svým vládcem."

24 Jidáš řekl Ježíšovi: "Může lidský duch zemřít?"

25 Ježíš řekl: "To je důvod, proč Bůh nařídil Michaelovi, aby dal lidem ducha jako půjčku, aby mu mohli nabízet službu, avšak ten Velký Jeden přikázal Gabrielovi, aby poskytl duchy velkému pokolení, nad nímž [nepanuje] žádný vladař - to jest ducha a duši. Proto tedy [zbytek] duší [... chybí jeden řádek ...].

JEŽÍŠ ROZMLOUVÁ S JIDÁŠEM A OSTATNÍMI O ZNIČENÍ ZLÉHO

26 [...] světlo [... chybí téměř dva řádky ...] kolem [...] nech [...] ducha, [který je] uvnitř vás v tomto [těle] uprostřed pokolení andělů. Ale Bůh způsobil, [že] vědění bylo [dáno] Adamovi a těm, jež byli s ním, aby vládci chaosu a podsvětí nad nimi nemohli panovat.

27 Jidáš řekl Ježíšovi: "Co tedy budou ta pokolení dělat?"

28 Ježíš řekl: "Vpravdě vám pravím, u každého z nich přinesou hvězdy podstatu k naplnění. Až Saklas ukončí jemu přidělenou délku času, jejich první hvězda se zjeví s pokoleními a oni dokončí to, o čem tvrdili, že to udělají. Pak budou v mém jménu smilnit a zabíjet své děti a budou [...] a [... chybí šest a půl řádku ...] mé jméno, a on bude [...] tvoje hvězda nad věkem.

29 Pak se Ježíš [zasmál].

30 [Jidáš řekl:] "Mistře, [proč se nám vysmíváš]?"

31 [Ježíš] odpověděl [a řekl:] "Nesměji se [vám], ale omylu hvězd, protože těchto šest hvězd putuje kolem s těmito pěti bojovníky. A ti všichni budou zničeni společně se stvořením.

JEŽÍŠ HOVOŘÍ O TĚCH, KTEŘÍ JSOU POKŘTĚNÍ, A O JIDÁŠOVĚ ZRADE

32 Jidáš řekl Ježíšovi: "Pohled, co budou dělat ti, kteří byli pokřtěni ve tvém jménu?"

33 Ježíš pravil: "Vpravdě, říkám [ti], tento křest [...] v mém jménu [... chybí asi devět řádků ...] ke mně. Vpravdě, říkám ti, Jidáši, [ti, kteří] nabízejí oběti Saklasovi [...] Bůh [... chybí tři řádky ...] všechno to, co je zlo. Ale ty je všechny překonáš. Pro tebe bude obětován muž, který mě odívá.

34 Již byla pozvednuta hlásná trouba,
tvůj hněv se roznítil,
tvá hvězda se objevila zářící,
a tvé srdce má [...]

35 Vpravdě [...] tvůj poslední [...] se stane [... chybí asi dva a půl řádku ...] truchlit [... chybí
asi dva řádky ...] vládce, protože bude zničen.

A pak obraz velkého pokolení Adamova bude vyvýšen nad nebesa, zemi a anděly, [neboť]
ono pokolení, které je z věčných království, existuje. Pohled, tobě bylo řečeno vše. Pozvedni
své oči a podívej se na oblak a světlo uvnitř něj a [na] hvězdy okolo. Hvězda, která jde v
čele, je tvoje hvězda."

36 Jidáš pozvedl své oči a spatřil zářící oblak, i vstoupil do něj. Ti, kteří stáli na zemi, slyšeli
hlas přicházející z oblaku, říkající [...] velké pokolení [...] obraz [... chybí asi pět řádků ...]

ZÁVĚR

JIDÁŠ ZRAZUJE JEŽÍŠE

[...] jejich velekněží mumlali, neboť vstoupil do hostinského pokoje k modlitbě. Avšak někteří
zákoníci tam bedlivě hlídali, aby ho mohli zatknout během modlitby, protože se obávali lidu
od té doby, co byl všemi považován za proroka.

Přistoupili k Jidášovi a řekli mu: "Co tady děláš? Ty jsi Ježíšův učedník."

Jidáš odpověděl, jak si přáli. Dostal nějaké peníze a vydal jim ho.

POZNÁMKY

Barbeló - v gnostické (především setovské) terminologii první emanace z Boha, mocnost, která má
někdy ženský, jindy oboupohlavný charakter, jedna z forem Sofie.

Eón (aion, zde překládáno jako věk) - časové období, v gnostické kosmologii kosmická sféra nebo
duchovní bytost (anděl nebo mocnost).

Jaldabaóth - slovo původem z aramejštiny znamená "zploditel nebes", někdy se překládá jako "syn
chaosu"; gnostikové ztotožňovali Jaldabaótha s židovským Jahvem (stvořitelem hmotného světa).

Saklas - v překladu "pošetilec" nebo "blázen", jedno z jmen Stvořitele (Demiurga).

Zoé - v překladu z řečtiny "život", v gnósi zosobňuje Evu nebo Sofii.

ZDROJE

Jidášovo evangelium (koptský opis)

http://www9.nationalgeographic.com/lostgospel/_pdf/CopticGospelOfJudas.pdf

Anglický překlad Jidášova evangelia (Rodolphe Kasser, Marvin Meyer, Gregor Wurst)

http://www7.nationalgeographic.com/lostgospel/_pdf/GospelofJudas.pdf

Český překlad Jidášova evangelia podle německé předlohy (Mgr. Jan Kozák)

http://sweb.cz/gnostica/jidasovo_evangelium.pdf